

RODOS

TURUN SUOMI-KREIKKA-SEURA RY

RODOS KREIKANYSTÄVÄN SILMIN

Matkailuilta 29.11.2010, klo 18:00

Ystävyystalolla, Uudenmaankati 1, Turku

Rodos pähkinänkuoressa.

Sijainti: Välimeressä Egeanmeren kaakkoisosassa Turkin rannikon edustalla. Rodos on suurin Dodekanesian saarista.

Pinta-ala: Kreikan neljänneksi suurin saari, n. 1400 neliökilometriä. Saari on vajaa 90 km pitkä koillis-lounaissuunnassa ja leveimmältä kohdaltaan vajaat 40 kilometriä leveä.

Pääkaupunki: Rhodos

Asukasluku: n. 130 000, joista n. 60 000 asuu saaren pääkaupungissa.

Ensimmäistä kertaa Rodoksella

Minulla ei oikeastaan ollut mitään suuria odotuksia lähtiessäni Rodokselle. Monella muulla Kreikan saarella olen käynyt, mutta jostain syystä Rodos oli jäänyt väliin. Ehkä olisi jäänyt jälleen kerran, ellei veljeni perheineen houkutellut meitä mukaan. Lähdimme matkaan 6.6. 2010 ja palasimme kotiin 13.6.2010. Kesäkuun alku oli ilmojen kannalta mitä parhainta aikaa matkustaa. Vielä ei ollut liian kuumaa vaan lämpötila oli yleensä päivisin n. 24-28 astetta.

Rodoksen kaupungista mieleen jäi erityisesti hieno vanhakaupunki. Rodoksen vanhaakaupunkia ympäröi muuri, jossa on yksitoista porttia. Vanhaankaupunkiin kuuluvia mielenkiintoisia paikkoja ovat mm. Johannitaalain katu, Suurmestarien palatsi, Solimanin moskeija, arkeologinen museo, bysanttilainen museo ja koristetaiteen museo. Useimmat museot ovat kiinni maanantaisin, joten silloin kannattaa keksiä muuta tekemistä. Arkeologisen museon kuuluisin näyttelyesine on Rodoksen Afrodite.

Lähellä Rodoksen keskustaa sijaitsee Monte Smith -kukkula, josta on hienot näkymät yli kaupungin ja aina Turkin rannikolle saakka. Kukulalla oli 200-luvulla eKr. hellenistinen kaupunki. Paikalta on löydetty stadion, teatteri ja Apollonin temppeli, josta on jäljellä kolme pylvästä. Sinne voi mennä vaikka ihailemaan auringonlaskua.

Lindos on sopiva päiväretkikohde, jonne on matkaa n. 50 kilometriä saaren pohjoiskärjestä. Rodoksen kaupungista sinne pääsee myös vesitse, mutta me menimme vuokra-autolla. Kylä on suurimmalta osin suljettu moottoriliikenteeltä, autolla pääsee vain pienelle päätorille asti. Lindoksen akropoliille nousu on jyrkkä, mutta huipulle pääsee myös aasin selässä. Kallionharjalla 125 metriä kylän yläpuolella olevaa akropolista kruunaa 300-luvulla eKr. rakennettu Lindoksen Athenen temppeli. Siitä on lähinnä jäljellä pylväitä.

Epta piges - Seitsemän lähde sijaitsee 26 kilometriä Rodoksen kaupungista etelään. Seitsemän lähde on metsäinen paikka, jossa seitsemän lähteen vesi virtaa yhteen tekojärveen, jonka italialaiset ovat aikoinaan rakentaneet. Italialaiset myös istuttivat alueelle vehreän männikön, jossa kasvaa useita viljejä orkidealajeja. Järvelle pääsee joko polkua pitkin tai kahlaamalla maanalaista pimeää, n 200 metriä pitkää, tunnelia pitkin. Riikinkukot tepastelevat purojen ja putousten vierellä. Siellä voi nähdä riikinkukkojen lisäksi ankoja ja hanhia.

Seitsemältä lähteeltä katsottuna idempänä rannikolla sijaitsee Moni Tsambikas. Tämä bysanttilainen luostari on 300 metriä korkean kukkulan harjalla. Autolla pääsee luostarin lähellä olevalle pysäköintialueelle, mutta sitten on vielä noustava 298 porrasta huipulle. Itse kirkko ei ole kovin ihmeellinen, mutta maisemat ovat kiipeämisen arvoiset. Luostarin alapuolella on Tsambikan upea hiekkaranta, jossa on sesonkina kovasti tungosta.

Rodokselta pääsee kätevästi laivalla Marmarikseen, Turkkiin, mutta retki ei ehkä ollut sen arvoinen, että kannatti tuhlaata yksi päivä siihen. Näitä retkiä myyvät useat yrittäjät satamassa. Tulipa kuitenkin käytyä Turkissa, kun en ennen ollut käynyt.

Kuuluisia paikkoja, jotka tällä kertaa jäivät näkemättä, ovat mm. Perhoslaakso ja Falirakin kylä, jossa on Falirakin vesipuisto sekä vanha Kamiros, jossa voi nähdä muinaisen kaupungin rauniot.

Viikko Rodoksella meni nopeasti ja paljon tulin nähtyä. Ehkä joskus voisi mennä uudestaan katsomaan paikat, joissa ei ehditty käydä, mutta toisaalta paljon on vielä Kreikan saaria kokonaan näkemättä...

Meze, mezethes

Sana tarkoittaa ”monta pientä ruokaa”. Valikoima pieniä, suolaisia herkkuja. Ruokahalua herättävät mm. oliivit, feta, viininlehtikääryleet, tzatziki, grillatut kesäkurpitsat ja munakoisot. Ryyppy ouzoa niiden kanssa on aito kreikkalainen kokemus. Joskus koko ateria saattaa koostua erilaisista mezedes-herkuista.

Horiatiki i therini salata

Kreikkalainen maalaissalaatti valmistetaan tomaatista, kurkusta, sipulista ja paprikasta. Maustetaan oliiviöljyllä, viinietikalla, suolalla ja pippurilla. Päälle fetaa, mustia oliiveja ja yrttejä.

Fetaa jo Homeroksen ajoilta

Feta on kreikkalainen, suolavedessä kypsennetty tuorejuusto, jota on alun perin valmistettu lampaanmaidosta. Nykyisin fetaa tehdään myös vuohenmaidosta tai vuohen- ja lehmänmaidon sekoituksesta. Feta on aina valkoista, ja sen rakenne on hauras.

Käytetään erilaisiin ruokiin, kuten salaatteihin ja piiraisiin tai sellaisenaan oliiviöljyn ja kuivatun oreganon kanssa. Feta voi olla pöydässä koko ruokailun ajan, sillä sen maku käy yhteen kaikkien kreikkalaisten, myös jälkiruokahedelmien kanssa. Lampaan- ja vuohenmaidosta valmistettu feta käy myös laktoosiongelmaisille.

Jogurtti

Jogurtti on tsatsikin eli suosittu kreikkalaisen dippikastikkeen pääraaka-aine. Kreikkalainen jogurtti on paksua ja samettista eikä sitä tarvitse valuttaa tsatsikin tekoa varten. Myös hunajan kanssa nautittuna se on herkullista.

Oliiviöljy

Extra virgin –oliiviöljyt ovat kaikkein hienoimpia oliiviöljyjä. Kylmäpuristuksessa öljy puristetaan mekaanisesti öljykasvin siemenistä. Siemeniä ei käsitellä lisäaineilla eikä niitä kuumenneta missään vaiheessa valmistusta. Käytetään kylmiin kastikkeisiin. Tavallinen oliiviöljy on miedomman väristä ja makuista. Se on myös edullisempää ja sopii paremmin paistamiseen.

Oliivit

Kalamatan kaupunki on maailmankuulu oliiveistaan. Kypsät oliivit ovat tumman munakoison värisiä ja maultaan tuoksultaan hedelmäisiä.

Tzatziki

Valmistetaan tuoreesta, raastetusta tai mahdollisimman ohuiksi viipaleiksi leikatusta kurkusta ja jogurtista. Maustetaan valkosipulilla, oliiviöljyllä, suolalla ja pippurilla.

Ouzo

Tämä klassinen, kreikkalainen juoma on valmistettu rypäleiden puristusjätteestä ja maustettu aniksella, fenkolilla, mintulla ja yrteillä. Ouzo juodaan yleensä veteen sekoitettuna, jolloin kirkas juoma muuttuu maitimaisen sameaksi. Ouzo ja vesi pitäisi tarjoilla eri astioista, jolloin jokainen saa itse sekoittaa juomansa.

Retsina

Retsina on kreikkalainen valkoviini, joka on maustettu pihkalla. Käymisvaiheessa viiniin lisätään pala männyn pihkaa, josta juoma saa makunsa ja tuoksunsa. Retsina on parasta ”nuorena” ja se pitäisi tarjoilla mahdollisimman kylmänä.

Elävää musiikkia Rodoksella kuulee valitettavasti yhä harvemmassa paikassa. Joisakin ravintoloissa on iltaisin busukisti ja kitaristi viihdyttämässä ruokailijoita. Suuremmat ja myös tasokkaammat paikat sijaitsevat kaupungin ulkopuolella, pois lukien Vanhassa Kaupungissa sijaitseva Cafe Chantant. Paikka on erittäin tunnelmallinen ja paras meininki alkaa reilusti puolenyön jälkeen. Paikallisia näkee Cafe Chantantissa useammin, kuin turisteja ja siellä voikin mielenkiinnolla tarkkailla kreikkalaisten juhlimistapoja. Drinkkien hinnat alkavat kymmenestä eurosta ylöspäin ja viinipullosa saa maksaa useamman kympin. Hintaan sisältyy samalla pientä syötävää.

Niin sanotut busuki-klubit sijaitsevat lentokentälle johtavan tien varrella. Paikkojen mainoksia näkee Rodoksen kaupungissa joka puolella ja ne mainostavat aina suurinta tähteään. Paikoista tunnetuimpia ja suosituimpia ovat Astra, Sfera sekä Melody Palace, joka sijaitsee Kremastin kylässä, melkein lentokentän vieressä. Hinnat ovat samaa luokkaa, kuin Cafe Chantantissa. Paikat aukevat noin kello 23, mutta vielä kolmelta aamuyöllä paikkoihin tulee lisää asiakkaita.

Viideltä klubit sulkevat ovensa. Orkesterit ja laulajat ovat useimmiten korkeatasoisia.

Vanhan Kaupungin takana, Lindokseen johtavan tien varrella on myös live musiikkia tarjoava paikka, Show Center Palace. Paikka ei ole auki mitenkään säännöllisesti ja muidenkin paikkojen aukioloajat kannattaa tarkistaa, ennen kuin suunnittelee iltaa. Taksit tietävät useimmat paikat ja osavat viedä perille. Kesäisin, jos matkan aika sattuu osumaan oikein, voi joku kreikkalainen tähti pitää konsertin jossain päin Rodosta, mm. vanhalla stadionilla ja jopa keskellä Mandrakin satamaa. Lippuja kannattaa kysellä esim. levykaupoista.

Lisätietoa Rodoksen saaresta:

Davies, Paul Harcourt: Rhodes - travel guide. Globetrotter sarja, 2005.

Bennett, Lindsay: Rodos. Berlitz-sarja, 2003.

Kreikan saaret. Kaupunkikirjat, WSOY, 2003

Miten Rodoksen kaupunki on vuosien mittaan muuttunut?

Olemme aloittaneet Rodoksen matkailun jo viime vuosituhannella eli noin 15 - vuotta sitten. Silloin Rodoksen kaupunki tuntui niin kreikkalaiselta. Kreikkalainen musiikki soi liioiteltuna sanoen lähes 10 metrin (tai ainakin 100 metrin) välein olevissa tavernoissa ja kahviloissa. Tanssipaikkoja oli useita. Oli vara valita, minne meni sovittamaan sirtakin askeleitaan. Se oli silloin kun raha oli vielä drakma, eikä EU ollut vielä rantautunut saarelle.

Nyt tuntuu että vanha kreikkalaisuus on häviämässä kaupungista. Enää ei markkoja vaihdeta drakmoiksi. Eurot ovat käytössä Kreikassakin ja niiden myötä hinnatkin ovat nousseet. Vanhassa kaupungissa olleet pitsiliinujen myyjät ovat kaikonneet ja vanhat hyvät tanssipaikat ovat muuttuneet nettikahviloiksi ja nuorisobareiksi, joissa jytää länsimainen musiikki. Kansainvälisyys näkyy monessa paikassa.

Alussa mekin yritimme olla niin ”kreikkalaista”. Emme menneet uimaanakaan Ellirantaan vaan tuulisen rannan tyrskyihin. Mutta ajan myötä mekin annoimme periksi ja päätimme ryhtyä ”turisteiksi” eli siirryimme Elli-rannalle. Tosin tuulinenkin ranta on muuttunut, on tullut aurinkotuolit ja –varjot yms.

Mutta ei toki kaikki ole muuttunut. Vanhat rakennukset ovat säilyneet eikä uusia lasipalatsihirviöitä ole juurikaan ilmestynyt. Ruoka on edelleen yhtä hyvää ja ihmiset ystävällisiä. Viidentoista vuoden takaiset ystävät ottavat vastaan yhtä sydämellisesti vuodesta toiseen. Ja kun olet saanut laukkusi purettua ja menet lähikahvilaan ousolle, olet kotona Kreikassa!

Jos kaupungissa on liian vilkasta, vuokraa auto ja kiertele maaseutua, pysähdy johonkin pikkukylään kahville ja nauti. Tai jos on aikaa, yövy jossain vuoristokylässä ja herää aamulla vuohien kilkellojen ääneen. Tässä meidän näkemyksemme Rodoksen kaupungin muuttumisesta, mutta kaikkesta huolimatta: Kreikka on aina Kreikka!
Leila ja Inkeri

